

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ УТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ГУМОРУ

Осипенко Є. О.

(Сумський державний університет)

Арошидзе Н. Ю.

(Батумський державний університет Шота Руставелі)

Науковий керівник – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

Гумор завжди залишається невід’ємною частиною життя людей в усі історичні часи, так як гумор є важливою частиною міжкультурної комунікації. Зараз міжкультурне спілкування грає велику роль у житті людей. Багато людей товаришують, працюють та живуть з представниками інших культур і релігій. В зв’язку з цим розуміння гумору стає дуже важливим у міжкультурній комунікації, тому що із-за відмінності мовної картини світу гумор може бути не правильно зрозумілим, що може привести до неприємних наслідків.

Феномен гумору є унікальним явищем, який є комплексним поняттям. Гумор трактують як: доброзичливо-глузливе ставлення до чого-небудь, спрямоване на викриття вад; художній прийом у творах літератури або мистецтва, психічний стан або настрої, уміння подати або ж зобразити щось у комічному вигляді [1, с. 266]. Але у більшості людей слово гумор викликає більш ширше уявлення, так як гумор завше асоціюють з комічним [7, с. 153]. Комічне як естетично-філософська категорія пов’язане зі сміховою культурою [8, с. 4]. Сміхова культура – один з феноменів культури, що мав місце у різні століття та мав національне забарвлення.

Усім відомо, що на відміну від сміхової культури будь-якої нації, англійський гумор відрізняється своєю тонкістю, своїм тонким підтекстом, так як англійці майже ніколи не говорять, те що думають, та маскують свою думку у гуморі, що здається досить не зрозумілим для іноземців. Тому англійський гумор став визначатися словом *understatement*. Англійський гумор, як правило, виникає за рахунок недомовок, дотепності, іронії та змушує включати фантазію у реципієнта [6, с. 24]. Англійський гумор складається з багатьох елементів: іронії, абсурдності, фантастичності. Одна з характерних особливостей англійського гумору полягає в тому, що англійці не виражають з зовні свої емоції, вони мають серйозні обличчя, коли жартують.

В Англії гумор має всюди місце: в буденному житті, засобах масової інформації, літературній традиції та публіцистичних виданнях. А теми для гумору можуть бути будь-якими, англійці не соромляться жартувати навіть на заборонені теми, наприклад над членами королівської сім'ї та навіть табу. Гумор може проявлятися в будь-якому типі тексту, від газетної статті до серйозного художнього твору. Але головним чином реалізується в малих гумористичних текстових формах, головною характеристикою є діалогічність. Найбільшою популярністю серед гумористичних форм у повсякденному житті Англії користується жарт.

Гумористичний ефект має передумовою створення забавних, веселих та дотепних ситуацій шляхом вербальних та невербальних засобів. В процесі створення гумористичного ефекту грає важливу роль мовотворча функція, яка використовує традиційні та нетрадиційні засоби мови з метою обігрування різниці між канонізованими соціальним, лінгвістичним досвідом і новими кваліфікативними оцінками [4, с. 68]. Комічне в англійському жарті може бути створене за рахунок різноманітних стилістичних засобів або їх комбінації [4, с. 36]. Основними засобами створення комічного ефекту в жарті є різновиди мовної гри, побудованої на інконгруентності всіх мовних рівнів: на фонетичному – гра звуків (омоніми, омофоноїди, омографи), шиболет, звукова метатеза; на лексичному – каламбури, бленди, малапропізми, оксиморони, зевгми; на текстово-дискурсивному – порушення на рівні композиційної структури, введення інтертекстових елементів, збій часових планів, змішування стилів [5, с. 17]. Отже, пропоную розглянути основні стилістичні засоби утворення англійського гумору на прикладі авторський та неавторських жартів та гумористичних виразів.

Порівняння (simile) – *Her hair glistened in the rain like a nose hair after a sneeze.*

Метафора (metaphor) – *It will take a big tractor to plow the fertile fields of his mind.*

Гіпербола - *“Well now, one winter it was so cold that all the geese flew backward and all the fish moved south and even the snow turned blue. Late at night, it got so frigid that all spoken words froze solid afore they could be heard. People had to wait until sunup to find out what folks were talking about the night before”*

Оксиморон – *Is it good if a vacuum really sucks?*

В жартах часто використовується метонімія.

“Do you prefer an English saddle or a Western?”

“What's the difference?” he asked.

«The Western saddle has a horn,» replied the attendant.

“I don't think I'll need the horn,” said the Englishman. “I don't intend to ride in heavy traffic!”

Також часто в жартах використовуються вульгаризми та варваризми, але ці жарти не прийнято розказувати в малознайомій компанії, так як ці засоби знаходяться за межами літературної мови.

Існує багато прикладів, коли гумористичний ефект утворюється за рахунок риторичного питання у певному підтексті. Цей стилістичний засіб часто використовують сценаристи комедій, наприклад в фільмі «Щоденник Бріджит Джонс» та автори художньої літератури, прикладів якої безліч.

A foreign diplomat came in upon Lincoln while he was blacking his shoes.

“What, Mr President, you black your own shoes?”

“Yes,” Lincoln answered, “Whose do you black?”

На противагу порівнянню, в жартах та авторських гумористичних виразах використовується часто, така стилістична фігура як антитеза, що є різким протиставленням понять, думок та образів авторів [4, с. 37].

Put not your trust in money, but put your money in trust.

Каламбур є засобом вираження експресивності.

Mother – “Jimmie, I wish you would run over and see how old Mrs. Smith is this morning.” Jimmie (returning) – “She said to tell you it was none of your business”

Ще одним стилістичним засобом вираження гумору є парадокс, тобто, судження, що розходиться із загальноприйнятою традиційною думкою. В художньому тексті парадокс служить засобом характеристики персонажа, якщо він звучить з його вуст [3, с. 127].

A man is taking a woman from their first date, and he asks if he can come inside.

“Oh, no,” she says.

“I never ask a guy in on the first date.”

“Okay,” the man replies, “how about the last date?”

Іронія – це стилістичний прийом, за допомогою якого в будь-якому слові з'являється взаємодія двох типів лексичних значень: предметно-логічного і контекстуального, заснованого на відношенні

протилежності (суперечливості) [2, с. 133]. Англійський гумор характеризується іронічністю, тому іронія займає тут значне місце.

The other party has been robbing you for ten years, now give us a chance

Mother: "I sent my little boy for two pounds of plums and you sent a pound and a half"

Grocer: "My scales are all right, madam. Have you weighed your little boy?"

Результати дослідження показали, що ефект комічного в англійських жартах та анекдотах утворюється за рахунок численних стилістичних засобів та їх комбінацій. Але так як особливістю англійського гумору є іронія, то вона займає в жартах провідне місце.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. Т. Бусел. – Київ : ВТФ Перун, 2005. – 1718 с.
2. Волощук І. І. Про контекстуальну зумовленість іронії / І. І. Волощук // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – С. 36 – 39.
3. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить / А. А. Ивин. – Москва : Просвещение, 1990. – 266 с.
4. Кобякова І. К. Креативне конструювання вторинних утворень в англійському художньому дискурсі / І. К. Кобякова. – Вінниця : Нова Книга, 2007. – 126.
5. Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США: текстуальний та дискурсивний аспекти : дис. канд. філол. наук : 10. 02. 04. «Германські мови» / Самохіна Вікторія Опанасівна – Київ, 2010. – 518 с.
6. Самохіна В. О. Функціонально-комунікативний простір англійського жарту / В. О. Самохіна // Вісник Житомирського державного університету. – 2011. – Вип. 56. – С. 23-27.
7. Словарь театра / П. Пави. – Москва : Прогресс, 1991. – 501 с.
8. Федоренко Л. В. Вербальна репрезентація комічного у драматичному дискурсі Фрідріха Дюрренматта : автореф. дис. канд. філол. наук : 10. 02. 04. / Федоренко Лариса Вячеславівна. – Харків, 2012. – 20 с.